

İŞÇİ SINIFLARI ENTERNASYONALİST Mİ, MİLLİYETÇİ Mİ?

13 Aralık 2022

Yıldırım Koç

17-22 Kasım 2022 günleri Uluslararası Sendika Konfederasyonu'nun (ITUC, International Trade Union Confederation) 5. Dünya Kongresi Avustralya'nın Melbourne kentinde toplandı.

Bu örgüt, 168 ülke ve bölgedeki 338 sendikada örgütlü 200 milyon üyeyi temsil ettiğini belirtmektedir.

ITUC'un bildirdiğine göre, Türkiye'den DİSK 30.000 üye ile, KESK 200.000 üye ile, Hak-İş 654.722 üye ile ve Türk-İş de 820.000 bin üye ile örgütün üyesidir.

Türkiye'den dört konfederasyonun üyesi bulunduğu ITUC, enternasyonalizmin somutlaşmış biçimi mi? Çeşitli ülkelerin işçi sınıfları enternasyonalist bir anlayışla mı hareket ediyor; yoksa milliyetçiler mi? Dünya işçi sınıflarının kader birliği ve ortaklığı yapmaları gündemde mi?

İlk sorulacak soru, Kasım ayında toplanan bu kongrenin, DİSK, KESK, Hak-İş ve Türk-İş üyelerini ne ölçüde ilgilendirdiği.

Türkiye'den üye olan konfederasyonların ITUC'a bildirdiği üye sayısı 1,7 milyon. ITUC ile ilişkiler, bu 1,7 milyon işçi ve memurun hayatlarını bugüne kadar hiç etkiledi mi? Kaç işçi ve memur, üyesi bulunduğu sendikanın üst örgütünün uluslararası düzeyde ITUC'a üye olduğunu biliyor? Kaçı bugüne kadar ITUC'un adını duymuş? ITUC kongresinde Türkiye'deki işçilerin ve memurların temel sorunlarına ilişkin önemli kararlar alındı da duymadık mı?

Dört konfederasyonun ITUC üyeliği Türkiye'deki konfederasyonlarda örgütlü olduğu belirtilen 1,7 milyon işçi ve memuru da, sayıları 20 milyonu aşmış işçi sınıfımızı da hiç mi hiç ilgilendirmiyor.

Peki, o zaman "bütün ülkelerin proleterleri, birleşin!" çağrısının gerçekleşme imkanı var mı?

Karl Marx ve Friedrich Engels'in 1848 yılı Şubat ayında yayımladıkları *Komünist Manifesto* veya *Komünist Partisi Manifestosu*, "Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecekleri bir şeyleri yoktur. Kazanacakları bir dünya vardır. Bütün ülkelerin proleterleri, birleşin!" cümleleriyle biter ("Die Proletarier haben nichts in ihr zu verlieren als ihre Ketten. Sie haben eine Welt zu gewinnen. Proletarier aller Laender, vereinigt euch!" Marx-Engels, *Manifest der Kommunistischen Partei*, Dietz Verlag, Berlin, 1975, s.83).

Marx ve Engels, bu çağrılarında, işçilere, "birbirinize yardım edin, birbirinizle dayanışma içinde olun, işbirliği yapın!" demiyor, "birleşin!" diyor, kader birliği yapın, diyor. Bu iki yaklaşım arasındaki farka dikkate edilmeden, enternasyonalizm konusu anlaşılabilir.

1864 yılında kurulan Uluslararası İşçiler Derneği (Birinci Enternasyonal) de "Bütün ülkelerin proleterleri, birleşin!" sloganını benimsedi. Enternasyonalizm olarak nitelendirebileceğimiz bu slogan, Komünist Enternasyonal'de (Komintern) yapılan eklemeye, "bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklar, birleşin!" oldu.

Günümüzde, "birleşmeleri istenen" dünya işçilerinin sayısı ne kadar?

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 2022 yılında yayımlanan bir raporuna göre, 2005 yılında dünyada 1 milyar 282,3 milyon ücretli vardı. Bunların istihdam edilenler içindeki oranı yüzde 45,5 idi. 2021 yılında ise dünyadaki ücretlilerin sayısı **1 milyar 739,6 milyona**, bunların istihdam edilenler içindeki oranı da yüzde 53,4'e yükselmişti. (ILO, *World Employment and Social Outlook, Trends, 2022*, Geneva, 2022, s.106)

Günümüzde dünyadaki 1,7 milyarlık ücretli kitlesinin gündeminde, bırakın birleşmeyi, işbirliği, dayanışma ve yardımlaşma bile yok denecek kadar azdır. Uluslararası sendikal örgütlerin temsil ettiklerini ileri sürdükleri ücretli sayısı bile, bu rakamın çok küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Ayrıca, bu uluslararası sendikal örgütlerin, temsilcisi olduklarını iddia ettikleri ücretlilerin kendileri arasında bile, işbirliği, dayanışma ve yardımlaşma, dikkate alınmayacak kadar önemsizdir.

Sözü edilen ILO raporuna göre, 2021 yılında çeşitli bölgelerde ücretli sayıları ile bunların istihdam edilenler içindeki oranlarına ilişkin veriler aşağıda sunulmaktadır:

Afrika: 133,0 milyon (yüzde 28,5)
Kuzey Afrika: 41,0 milyon (yüzde 64,9)
Büyük Sahra'nın Güneyi Afrika: 92,0 milyon (yüzde 22,8)
Latin Amerika ve Karayibler: 166,7 milyon (yüzde 61,2)
Kuzey Amerika: 162,5 milyon (yüzde 92,5)
Arap Devletleri (Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi dışındakiler): 16,5 milyon (yüzde 66,0)
Arap Devletleri (Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi: Suudi Arabistan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Bahreyn, Umman): 27,9 milyon (yüzde 94,9)
Doğu Asya: 524,4 milyon (yüzde 58,4) (Çin Halk Cumhuriyeti ve Japonya bu grupta)
Güney Doğu Asya: 162,5 milyon (yüzde 50,1)
Güney Asya: 187,2 milyon (yüzde 29,4) (Hindistan bu grupta)
Pasifik: 14,2 milyon (yüzde 72,8)
Kuzey, Güney ve Batı Avrupa: 178,2 milyon (yüzde 85,8)
Doğu Avrupa: 120,4 milyon (yüzde 89,2)
Orta ve Batı Asya: 46,0 milyon (yüzde 67,6)

Günümüzde özellikle belirli bölgelerdeki işçilerin dünyanın diğer işçileriyle birleşmesi veya etkili bir biçimde işbirliği, yardımlaşma ve dayanışması söz konusu değildir. Marx ve Engels'in 170 yılı aşkın bir süre önce yaptıkları, o günün koşullarında geçerli olan ve o günden bugüne çeşitli vesilelerle tekrar tekrar gündeme getirilen çağrı çağımızda gerçekçi gözükmemektedir.

Tabii ki, gerçekten enternasyonalist siyasi örgütler vardır; ancak bunların işçi sınıfları üzerindeki etkisi dikkate alınmayacak kadar küçüktür. Dünyanın işçi sınıflarının günümüz koşullarında birleşme gibi bir niyetleri ve çabaları yoktur. Her ülkenin işçi sınıfı milliyetçi bir çizgi izlemektedir.